

*МУНИЦИПАЛЬНОЕ КАЗЕННОЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ
УЧРЕЖДЕНИЕ «СРЕДНЯЯ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ ШКОЛА»
с.п.п. ЗВЕЗДНЫЙ ЧЕГЕМСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
КБР*

*Социальный проект
«Школ радиону
толкъунларында»
«На волнах школьного радио»*

*Авторы проекта: учащиеся 8 класса
Руководитель проекта: Биттирова Х.Х.
учитель балкарского языка и литературы*

Срок реализации: 2016-2020гг.

2016 год

Оглавление

1. Аннотация.
2. Введение.
3. Основная часть.
4. Заключение.
5. Список использованной литературы.

Башлары

1. Аннотация.
2. Ишни магъанасын ачыкълау.
3. Проект толтурууну баш бёлюмю.
- 4.
5. Китап аммалла бла хайырланыу.

1. Проектни аннотасиясы. (Аннотация).

Биз школ жашауда проект-излем ишлеге бек уллу эс бурабыз. Ол иш бла кюрешиуде биз кесибиз къурагъан төрелеге эм стандарт излемлеге тыяна ишлейбиз. «Детская радиопрограмма на родном языке» деген проектни бегими бла бизни устазыбыз танышдыргъанды. Ол проект битеу классыбызны окъуучуларын сейирсиндиргенди. Нек десегиз бусагъат да школлада информация амалла аз болгъандыла. Школ газетле аз чыгъадыла эм битеу сабийлеге жетерча чыкъмайдыла. Аны себепли, школ радио бюгюн бек керекли амалладан бири болгъанды, бютюнда ана тилни сабийле унута барадыла, малкъар тилде аз селешедиле, аз окъуйдула. Тилни даражасын кётюрюуде уа, бу амалгъа бек уллу магъана берилирге тийишлиди. Нек десегиз, сабийле кеслери программа къурап, анга керекли материала излеп башласала, тилни тюрлю амалларын билликдиле, ана тилде сёз байлыкъларын ёсдюрлюкдюле.

1. Бу проект сабийлени излем – творчестволы сейирлерин къандырлыкъды;
2. Кеслерини билимлерин ёсдюрюу амалларын кенгертирикди;
3. Жамаууат ишлеге хайыр келтире билирге юйретирикди;
4. Эм багъалы магъанасы уа – ана тилни терен билирге мадарла эм амалла къуарыкъды.
5. Дагъыда устаз бла окъуучуну творчестволу ишлерине болушурукъду.

Белгилисича, радио адамны жашауунда чыкъан кюнюнден бери магъаналы жерни алады.

Проекту баш излеми: (Цель проекта).

-школну окъуучуларын школ юйлеринде, элде, республикада, дуняда жангылыкъла бла танышдырыу;

Проект бла тындырлыкъ жумушла: (Задачи проекта).

- Окъуучулану школ жашаууларын тюрлендириу, бу иште тюрлю-тюрлю амаллагъа сейирлерин ёсдюрюу;
- Ана тиллерине эс бурдуруу, аны амаллары бла шуёхлукъ, тенглик сезимлени ёсдюрюу;
- Жамаууатха хайыр келтирген ишлеге кёллерин буруу;

- Окъуучулары проект- излем ишледе хунерлерин айнытыу.

Проектни тамамлау ишде тубеген кыйынлыклары: (Проблемы).

1. Школда жангылыклары билдириу амаллары азлыгы.
2. Школ газет бир окъуу белюмге бир кере чыгады, аны себепли окъуучула жангы информация бла кеч танышадыла.
3. Окъуучула ана тиллерин иги билмегенликлери, анга сейирлерин тас эте барганлыклары.

Проектни бююн кереклиси: (Атуальность). Тилсиз миллет жокъ болур – дейди нарт сёз. Ана тилинг жер башында хар инсан да билирге борчлуду. Радиобериуле уа бютюнда, малкяр тилде кюралсала, ана тилибизде билимбизни, сёз байлыгыбызны ёсдюрюле деп мурат этебиз. Шёндюгю школада информация билдириу амалла да кеп туююлдуле. Аны себепли радиобериуле информацияны терк билирге боллушурукдула.

2.Проектни магъанасын ачыкылау. (Введение).

Бусагъатда кёп школада сабийлени жашау халларын тюрлендирирге кеп амалла кюралгандыла: школ творчестволу – излем кружокла, тюрлю спорт кружокла, башха – башха кыралланы тиллерин окъугъан кружокла, школ самоуправленияны иши, школ газетлени чыгарыу, жамауат магъаналы ишле курау, дагыда кеп амалла. Алай сабийле ана тиллерин унута барадыла. Ала сабий саддан башлап орус тил бла хайырланып башлайдыла. Школгъа келир заманга ана тилде иги сёлешалмайдыла. Аны себепли бизни школда ана тилни окъутууда устазла тюрлю – тюрлю методикала бла хайырланадыла, устаз билимлерин ёсдюргенлей турадыла. Бизни устазыбыз бу конкурсуна хапарын айтханлай, бизге радиопрограмманы магъанасын билдиргенлей биз проектге катышырга умутубузну билдирдик. Шёндюгю школада информация билдириу амалла кеп туююлдуле. Радиопрограмма уа бютюнда, малкяр тилде кюралса, ана тилибизде билимбизни, сёз байлыгыбызны ёсдюрю деп мурат этебиз.

3. Проектни баш магъанасын ачыкылау. (Основная часть).

«Школ радио» - бек керекли информация эм сабийлени ана тилде билимлерин ёсдюрюу магъаналы проектди. Проектни кереклиси чексизди – битеу школ жамаууатны тынглатырыкъды. Школну тийресинде информация-жарыкъландырыу ара кьураллыкьды. «Школ радио» сабийлени кечиндирирге да кьууанчлы белюмле кьуарарыкъды: информация-музыкалы белюм, ойнау-тепсеу такъыйкъала, миллет музыка толкъун, жулдузланы билдириулери, малкъар маданиятны билдириу викторинала, сёзбургъуч конкурсла эм дагъыда тюрлю-тюрлю магъаналы эришиуле кьураллыкьдыла. Проектни толтурурур ючюн бу затланы этерге керекди:

- радиорограмма кьуараргъа;
- окъуучуланы эм устазланы къатышыу амалларын кёбейтирге;
- сабийлени журналист хунерлерин бегитирге;
- радиобериулени сабийлени сейирлерине кере кьурау;
- радио амалла бла ана тилге сейирлерин ёсдюрюрге: викторинала, конкурсла, миллет жырла, макъамла тынгылау, сёзбургъучланы диктор бла бирге айтыуэм а.с. кеп башха амалла кьурай барыргъа.
- бу амалла бла жамаууат ишге итиниулери эм критика сезимлени ёсдюрюрге;
- школ радиода иш бла кеслерини творчество хунерлерин, жамаууат жолларын кенгертиу, ана тиллеринде билимлерин ёсдюрюу ишлеге эс бурдуруу;
- аудиотехника бла ишни жонаргъа юйрениу.

Проектни жашаугъа ийерден алгъа этилген методла:

(Методы, используемые при реализации проекта).

- проблемагъа кёре информация жыйыу эм аны тинтиу;
- оюм соруу амалла;

Проектни жашаугъа йиер ючюн, бизни оюмубузгъа кёре, бу темагъа кёп информация билирге тийишлибиз. Аны себебли, биз устазны болушлугъу бла радиовещания теманы ачыкълагъан китапла бла шагъырейленип, таууш формада массовый информацияны магъанасын тинтирге кюрешдик. Бу информацияны жайылыуу амалы - радиосвязь болгъанын

билдик. Радиотрансляцияны эки функциясын сайладык: пропаганда функциясы эм жарыкъландыруу функциясын:

-биринчи функциясы, адамны жамаут жашаугъа хазырлайды, тюрлю-тюрлю билимле алдырады;

-экинчиси уа, адамны жашауну тюрлю жанларында билимлерин ёсдюруге амал береди эм сабийлеге адет-кылыкъны магъанасын ачыкълайды.

Проблемагъа кёре информация жыйыу бошалгъандан сора, аны тинтиу башланганды:

1. Сиз радиогъа тынглаймысыз?

-Хау-43%;

-Угъай-26%;

-Бир-бирде-31%.

2. Сизни оюмугъузгъа кере школда радиовещание керекмиди?

-Хау-71%;

-Угъай-17%;

-Бир-бирде-12%.

3. Радиопрограмма ненча кере болургъа керекди?

-хар такъыйкъадан -37%;

-бир кере бир кюнге -22%;

-ыйыкългъа бир кере - 23%;

-керек сайын – 18%.

4.Къаллай передачала сюйесе?

-ойунлау-57 человек;

-билим ёсдюрюучю – 34человека;

-музыка программала – 71 человек;

-Школ жангылыкъл – 85 человек;

5.Къайсы тилде болса сюйесе?

-орус тилде – 89%;

-малкъар тилде – 5%

-башха туююлдю – 6%.

6. Ишни ким кюуаргъа керекди?

-жангыз да устазла – 19 %;

-жангыз сабийле -42 %;

-устазла бла сабийле- 31%;

-ким сюйсе да:8%.

7. Сен кесинг ишге кытышыргъа уа сюемисе?

-Угъай, ол ишге сейирим жокъду-59%;

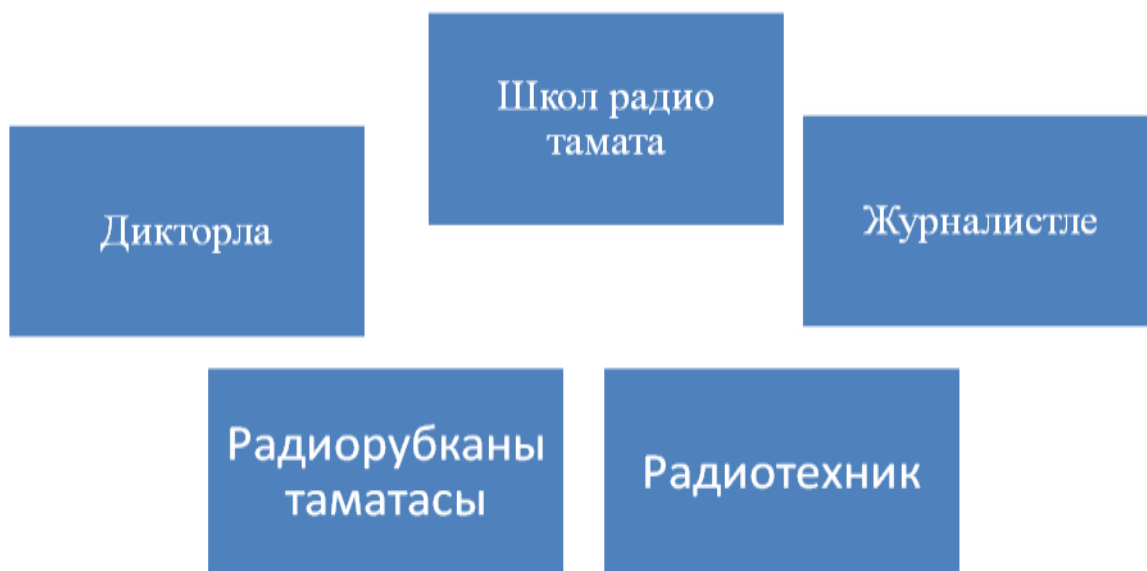
-Угъай, кыйын ишди- 21%;

-Хау жангыз диктор болуп – 10%;

-Хау журналист болуп – 10%.

Бу анкетагъа кёре ана тилде программа жангыз да окъуучулары 5% керек болганды. Радио школда керекли информация ара болганын а 71 адам белгилегенди. Бу оюм соруудан сора биз проектни кюолгъа алып кыстау кюреширге умут этгенбиз, бютюнда ана тилде передачаланы кёбейтирге эм магъана жаны бла байыкъландыргъа, сабийлени ана тиллерине сюймекликни ёдюрю муратда. Такыйкъалада сабийле заманларын бош ётдюрмей магъаналы затлагъа тийиширикдиле: школ жангылыкъла бла шагъырейленирикдиле, гороскоп не билдиргенин эштирикдиле, малкъар халкъны адет-кылыгыны юсюнден рубрикагъа тынглазыкъдыла, Малкъарны закий адамларыны жашау жолларын бла эм аланы малкъар адабиятха этген хайырларын дикторла билдирликдиле. Андан сора да кёп оюнлу, музыкалы, жырчы программала да кюураллыкъдыла. Саулукъну юсюнден да унутурукъ туююлбюз. Тютюн ичиуню, наркотиклени, аракъыны эм кеф этиучю ичгилени адамны чархына келтирген заранларыны юсюнден да журналистлерибиз тынгылы хапар айтырыкъдыла. Аллын совет заманда радио амалла бла кюуру такыйкъалада угъай, дерследе да хайырланнгандыла. Аллай амалла кюуар ючюн а бизни проеттибизни структурасы болургъа керекди.

Радиовещанияны кюуллукъ структурасы:

Эфирни заманы: 10.45.-11.15. (уллу такъыйкъяны заманында).

Школ радиовещанияны структурасы:

3. Ишни тамамлыгъын кёргюзтюу.

Радиобериулени бек уллу магъаналарындан бири сабийлени тау адетге, ариу къылыкъгъа, намыс берирге юйретиудю. Аланы хайыры бла биз жамаууатда кесин жюрютюу къылыкъланы тинтирикбиз. Программаланы

алыша турлукъбуз. Сёз ючюн лекцияла, викторинала, сахна оюнла, радиоэкскурсила кьурашдырлыкъбыз. Сахна оюнлада биз малкьар халкъ жомакъланы ойнарыкъбыз. Жомакълада миллетибизни жашауу магъаналы шартлары бютюнда бек ачыкъланады. Окъуучула уа, ол сахна оюнга къатышсала, малкьар миллетни чынтты шартларын бютюнда терен ангыларыкъдыла.

Проектге къатышханланы жумушлары:

№	Жумушла	Толтуруу мардасы
1	Радиовещанияны жангыртыуу планы.	Сентябрь 2016
2	Радиовещанияны таматасын айырыу	сентябрь
3	Сабийлени бек фахмулуларындан команда кьурау	сентябрь
4	Ахча не да керекли мадарла бла болушлукъ излеу	Жылны кезиуюнде
5	КБР –ни радиовещаниясыны малкьар бёлюмю бла тюбешиу	Октябрь-ноябрь
6	Журналист конкурс кьурау	октябрь
7	«Жаш радиожурналист» кружокну ишин башлау: журналистика бла танышдырыу, диктор усталыкъ не болгъанын ангылатыу, радиобериулени кьурашдырыу амалланы тинтиу	2016-2017 уч.г.
8	Радиобериулени графиклерин кьурашдырыу	декабрь
9	Радиовещанияны презентациясын кергюзтюу	декабрь
10	Ишни башлау	декабрь

4. Китап аммалла бла хайырланыу.